

Oulun seudun kuntien muistio

Hallituksen budjettiriihi 31.8.-1.9.2022

Oulun seudun kunnat esittävät seuraavat pohjoisen kannalta tärkeimmät aloitteet ja hankkeet, joihin esitetään rahoitusta tai rahoituslinjauksia hallituksen vuoden 2022 budjettiriiheen.

Tiivistelmä:

1. Infra-hankkeet:

1.1. Poikkimaantien leventäminen, valtion rahoitus 25 miljoonaa euroa. Stora Enso suunnittelee miljardi-investointia Ouluun. Tieyhteys satamaan ja tehtaalle on erittäin ruuhkainen. Väylävirasto on todennut, että Poikkimaantien leventäminen on tarpeellinen. Tien rakentaminen on aloitettava vuonna 2023 osana Stora Enson investoinnin toteuttamista.

1.2. Oulun asemakeskus on Pohjoisen Suomen yksi tärkeimmistä henkilöliikenteen terminaaleista ja investoinnit asemakeskuksen ja ratapihan kehittämiseen ovat välttämättömiä liikenteen sujuvuuden takaamiseksi. Alustava kustannusarvio on 20 miljoonaa euroa.

1.3. Liminka-Oulu kaksoisraiteen suunnittelu ja rakentaminen. Yhteys on erittäin ruuhkainen ja liikenne kasvaa. Yhteydet pohjoiseen ovat myös osa turvallisuutta, varautumista ja huoltovarmuutta. Kustannusarvio noin 145 miljoonaa euroa.

1.4 VT4:n pohjoisen osuukien parantaminen. VT4 tulee rakentaa uuteen paikkaan noin 17 km:n matkalle lin taajaman itäpuolelle välille Räänänperä – Pohjois-lin-suora (lin ohikulkutie). VT4:n lin ohikulkutien kustannukset ovat 110 miljoonaa euroa. Lisäksi VT4 Pulkkila-Haurunkylä välin suunnitellut toimenpiteet tulee toteuttaa vaiheittain.

2. Digitaalisen terveyden ja hyvinvoinnin osaamiskeskus Ouluun

Oulussa on alan osaamista, vahvaa yritystoimintaa ja kokemusta verkostomaisesta yhteistyöstä ja ekosysteemeistä. Ouluun rakennetaan uutta älykästä yliopistollista Tulevaisuuden sairaalaa ja hyvinvointialueen valmistelu etenee hyvin. Osaamiskeskus on todettu STM:n selvityksessä tarpeelliseksi ja keskus edistäisi myös sosiaali- ja terveydenhuollon tuottavuutta. Kustannusarvio osaamiskeskuksen perustamiselle noin 2 miljoonaa euroa.

1. Pohjoisen väylähankkeilla tuetaan koko Suomen kasvua ja huoltovarmuutta

1.1. Poikkimaantien leventäminen

Poikkimaantie on Oulun Sataman pääyhteys ja Stora Enson tehtaan puukuljetusten pääreitti. Stora Enso ohjaa kaiken raskaan liikenteen tätä kautta satamaterminaaliin ja tehtaalle, jotta liikenteestä ei aiheutuisi haittaa kaupungin muulle liikenteelle. Poikkimaantien takaa myös tehtaan tuotannon sujuvuuden.

Stora Enson Oulun tehtaan ensimmäisen vaiheen muutos pakkauskartonkituotantoon on tehty 2019-2021, investointi oli 350 miljoonaa euroa. Oulun sataman ja tehtaan liikenne ovat lisääntyneet ja vanha Poikkimaantie on päivittäin jo nyt ruuhkainen.

Stora Enso suunnittelee parhaillaan toisen vaiheen tuotannonmuutosta eli toisen käytöstä poistetun paperikonelinjan muuttamista kartongin valmistukseen. Investointi on kokonaisuudessaan noin miljardi euroa. Yhtiön päätös investoinnista tehdään vuoden 2022 aikana. Kun investointi toteutetaan, raide- ja maantieliikenteessä liikennemäärät kaksinkertaistuvat.

Poikkimaantien investointi on todettu tarpeelliseksi jo ennen Stora Enson mahdollista toista investointia. Tien leventäminen on suurinvestoinnin kannalta välttämätöntä. Tien rakentamispäätös on yhtiölle vahva signaali yhteiskunnan tuesta tehtaan rakentamiselle.

Hankkeen rakennussuunnitelmat ovat valmiit ja kustannusjako valtion ja Oulun kaupungin välillä on sovittu. Hankkeen kustannukset ovat 35 miljoonaa euroa, josta valtion osuus on 25 miljoonaa euroa. Hanke sisältyy valtion väyläverkon investointiohjelmaan 2023–2030, mutta rakentamisaikataulua ei ole päätetty.

Oulun seudun kuntien esitys: Tien leventämis- ja rakentamistyöt aloitetaan mahdollisimman pian vuoden 2023 aikana, jotta tie saadaan valmiiksi vuoteen 2025 mennessä ennen Stora Enson uuden tuotannon käynnistymistä ja liikennemäärien kasvua. Valtionosuus on 25 miljoonaa euroa.

1.2. Oulun asemakeskus

Oulun asemakeskus on Pohjois-Suomen yksi tärkeimmistä julkisen henkilöliikenteen terminaaleista ja se palvelee pääradan liikennettä sekä seudullista ja maakunnallista linja-autoliikennettä.

Oulun asema sijoittuu TEN-T-verkon ydinverkolle ja pääväyläasetuksen mukaiselle pääväyläverkolle. Liikenneverkon strategisessa tilannekuvassa Oulun ratapiha on tunnistettu yhdeksi keskeisistä ratapihoista, jossa on tarvetta peruskorjaus-, parantamis- tai kehittämistoimille. Oulun asemakeskuksen korjaustarve on ollut ilmeinen jo vuosia, investoinnit alueelle ovat välttämättömiä.

Alueen toimenpiteisiin sisältyvät laitureiden peruskorjaus, parantaminen ja kehittäminen, alikulkutunnelin parantaminen, autolastauspaikan siirto ja liityntäpysäköintijärjestelyt. Ratasuunnitelma on käynnistynyt keväällä 2022. Alustava kokonaiskustannusarvio on 20 miljoonaa euroa ja toteuttamisvuosi on 2024.

Oulun seudun kuntien esitys: Oulun asemakeskukselle osoitetaan tarvittava rahoitus.

1.3. Liminka-Oulu-kaksoisraide

Pohjois-Suomen osalta valtion väyläverkon nykyinen investointiohjelma ei vastaa Liikenne 12 -suunnitelman tavoitteisiin saavutettavuuden, huoltovarmuuden, tai tehokkuuden osalta. Investointiohjelmaa tulisi tarkastella uudelleen myös muuttuneen turvallisuustilanteen ja huoltovarmuuden kannalta. Investointiohjelmassa raideliikenteen kehittäminen painottuu vain Etelä-Suomeen, mikä vaikeuttaa Pohjois-Suomen elinkeinoelämän kehittymistä ja investointien vaatiman raideliikenteen parantamista. Suomen elinkeinoelämän suurinvestoinnit keskittyvät hyvin vahvasti Pohjois-Suomeen.

Pääradan kehittäminen TEN-T-ydinverkkokäytävällä Helsinki-Oulu-Tornio-välillä on erittäin tärkeä raideliikenteen huoltovarmuuden, turvallisuuden sekä tavara- ja matkustajaliikenteen kannalta. Pohjois-Suomen tärkein kehitettävä osuus on Liminka-Oulu kaksoisraide. Kaksoisraide poistaa nykyisen yksiraiteisen radan kapasiteettiongelmia ja parantaa henkilö- ja tavarajunien täsmällisyyttä. Kokkola-Oulu-tavaraliikenteen kuljetusmäärät ovat toiseksi suurimmat koko Suomessa. Radan kapasiteetti on käytetty loppuun ja tavaraliikenteen ja nopean henkilöliikenteen yhteensovittaminen yksiraiteisilla osuuksilla on erittäin vaikeaa. Henkilöliikenteelle ja tavaraliikenteelle on ennustettu merkittävää ja jatkuvaa kasvua, joka ei

ole mahdollista nyt täynnä olevalla yksiraiteisella Liminka-Oulu rataosuudella. Kaksoisraide Liminka-Oulu rakentaminen poistaa myös radanvarsikuntien laajan tärinäongelman ja mahdollistaa rakentamisen lähemmäs rataa ja näin järkevän yhdyskuntarakenteen kehittämisen.

Liminka-Oulu rataosuus nostettiin nimenomaan Väyläviraston pääradan Tampere-Oulu välin tarveselvityksessä ensimmäisen korin toimenpiteeksi. EU:n komission esitys Suomen pääradan saattamiseksi osaksi TEN-T ydinverkkokäytävää tukee hankkeen toteuttamista ja mahdollistaa myös CEF-rahoituksen hyödyntämisen suunnittelussa ja toteutuksessa.

Väylävirasto on aloittanut Liminka-Oulu välin kaksoisraiteen suunnittelun keväällä 2022.

Oulun seudun kuntien esitys: *Liminka-Oulu-kaksoisraiteelle osoitetaan rahoitus ja näin varmistetaan tavara- ja henkilöliikenteen sujuvuus Pohjois-Suomessa ja edistetään huoltovarmuuden kannalta tärkeitä yhteyksiä Ruotsiin ja Norjaan.*

1.4 VT4:n pohjoisen osuuksien kehittäminen

VT4 on valtakunnallinen tason I pääväylä ja osa Eurooppa-tasoista TEN-T-ydinverkkokäytävää Bothnia Corridoria. VT4:n merkitys Suomen kansantaloudelle on erityisen suuri. Oulun seudun kunnat edellyttävät TEN-T-kriteerien täyttämistä VT4:n osalta vuoteen 2030 mennessä. Palvelutaso ja liikenteen turvallisuus edellyttävät merkittäviä lisäinvestointeja VT4:lle seuraavan kahdeksan vuoden aikana.

Kokonaisuuden kannalta oleellista on nyt kohdentaa rahaa sinne, missä on todellinen tarve; ohituskaistoja tarvitaan ja tasoliittymistä on päästävä vaiheittain eroon. Esimerkiksi Pulkkila-Haurukylä esisuunnittelutason kustannusarvio on noin 240 miljoonaa euroa. Yhteysvälin suunnitelmatason nostaminen ja ohituskaistojen konkretisointi tulee sisällyttää investointiohjelmaan.

Yhteysväli Oulu–Kemi on osa Suomen ja Ruotsin rannikkoseutujen satamakaupunkeja yhdistävää Perämerenkaarta. Se on tärkeä elinkeinoelämän, matkailun ja kaivoskuljetusten reitti. Oulu–Kemi yhteysvälin liikenneongelmat korostuvat päivittäisessä liikenteessä, joten tien parantaminen on välttämätöntä. VT4 Oulu-Kemi parantamishankkeen I vaiheessa poistettiin yhteysvälin pahimpia liikenneongelmia. Iin ohitustien kehittämistoimenpiteillä saadaan poistettua yhteysvälin pahin pullonkaula ja turvattua elinkeinoelämän ja muun liikenteen päivittäiset liikkumistarpeet.

VT4 tulee rakentaa uuteen paikkaan noin 17 km:n matkalla lin taajaman itäpuolelle välille Räänänperä – Pohjois-lin-suora (lin ohikulkutie). Hanke sisältää kaksi eritasoliittymää, keskustan sisääntulotien ja kaksi lijoen vesistösiltaa. Tavoite on parantaa yhteysvälin elinkeinoelämän kuljetusten toimintavarmuutta, matka-aikojen ennustettavuutta ja erikoiskuljetusten sujuvuutta. VT4:n lin ohikulkutiehankkeen kustannukset ovat 110 miljoonaa euroa.

Oulun seudun kuntien esitys: VT4 tulee rakentaa uuteen paikkaan noin 17 km:n matkalla lin taajaman itäpuolelle välille Räänänperä – Pohjois-lin-suora (lin ohikulkutie). VT4:n lin ohikulkutiehankkeen kustannukset ovat 110 miljoonaa euroa. Lisäksi VT4 Pulkkila-Haurunkylä välin suunnitellut toimenpiteet tulee toteuttaa vaiheittain.

2. Digitaalisen terveyden ja hyvinvoinnin osaamiskeskus Ouluun

Terveysalan kasvustrategialla edistetään Suomen asemaa tutkimuksen, investointien ja uuden liiketoiminnan edelläkävijänä. Tavoitteiden edistämiseksi on perustettu kansallisia osaamiskeskuksia. Eri alojen osaamiskeskuksia on tällä hetkellä kaikissa yliopistollisissa sairaaloissa ja lääketieteellisissä tiedekunnissa paitsi Oulussa.

STM:n toimeenpanema esiselvitys digitaalisen terveyden ja hyvinvoinnin osaamiskeskuksen tarpeesta ja tehtävistä valmistui marraskuun 2021 alussa. Selvitys totesi, että kyseiselle osaamiskeskukselle on selvä tarve ja sen perustamisella tulisi olla ripeä aikataulu.

Digitaalisen terveydenhuollon markkina kasvaa nopeasti. Suomi on perinteisesti ollut digitaalisen teknologian kehittämisessä maailman kärkeä. Tässä kehityksessä menestyminen vaatii jatkossa vahvempaa kansallista koordinoitua, johtamista ja yhteistyötä. Digitaalisuuden avulla on mahdollista lisätä huomattavasti sosiaali- ja terveysalan tuottavuutta sekä mahdollistaa henkilöstön riittävyttä. Alan tuottavuuden parantaminen on suuri kansantaloudellinen mahdollisuus.

Oulussa toimii edistyksellinen OuluHealth-ekosysteemi verkottuneessa ja kansainvälisessä toimintaympäristössä vastaten yritysten ja hyvinvointialueiden TKI-yhteistyötarpeisiin. Oululla on jo nyt keskeinen rooli kansallisten verkostoyhteistyön rakentamisessa digitaalisen terveyden teemassa. Oulu muun muassa vastaa kansallisen ja kansainvälisen yhteistyön rakentamisesta digitaalisen HTA-menetelmien kehittämisessä (PPSHP/FinCCHTA), koordinoi digitaalisen

hyvinvoinnin ja terveyden DigiNet-oppilaitosverkostoa sekä hyvinvointi- ja terveysdatan kansallista innovaatioekosysteemin kehitystä.

Oulun seudulla on ollut jo pitkään keskeinen rooli suomalaisen tietoteknologian innovaatio- ja tuotekehityksen menestyksessä. Oulun vahva perustutkimus, koulutus ja yritysten monimuotoinen osaaminen sekä globaali liiketoiminta tuovat merkittävän kansallisen lisäarvon erityisesti terveys- ja hyvinvointialan digitalisaation murroksessa. Rakenteilla oleva Oulun uusi yliopistollinen Tulevaisuuden sairaala tulee olemaan teknologisesti maailman älykkäämpiä. Sairaalan miljardi-investointi luo merkittäviä mahdollisuuksia kehittää tutkimuksen, koulutuksen ja elinkeinoelämän yhteistyötä erityisesti digitaalisen terveyden osalta.

Oulun seudun kuntien esitys: Digitaalisen terveyden ja hyvinvoinnin osaamiskeskus perustetaan Ouluun ja keskuksen perustamiselle varataan riittävä rahoitus, noin 2 miljoonaa euroa. Keskuksen toiminnalle varataan erillinen vuosittainen rahoitus.

Oulussa 11.8.2022

Hailuoto, kunnanjohtaja Maarit Alikoski

Ii, kunnanjohtaja Marjukka Manninen

Kempele, kunnanjohtaja Tuomas Lohi

Liminka, kunnanjohtaja Pekka Rajala

Lumijoki, kunnanjohtaja Paula Karsi-Ruokolainen

Muhos, kunnanjohtaja Jussi Rämetsä

Oulu, kaupunginjohtaja Päivi Laajala

Tyrnävä, kunnanjohtaja Vesa Anttila